

Kunta-alan työn murroksen kuvaus 9: Maailman paras peruskoulu

Päivitetty 13.5.2021

Kunta-alan työn murroksen seuranta – mistä on kysymys?

Millä tavoin työt ja toimintatavat ovat muuttuneet? Mikä saa aikaan muutosta ja miten työyhteisöt eri aloilla ovat selviytyneet korona-ajasta? Kahden vuoden välein toteutettavan työn murroksen seurannan tarkoitus on tehdä nykyaikainen kuntatyö näkyväksi. Eri toimintojen ja aiheiden kuvaukset perustuvat asiantuntijakeskusteluihin, laajaan seurantakyselyyn, sekä työpaikkaesimerkkien ja selvitysten hyödyntämiseen.

Seuranta tuottaa ajankohtaista tietoa kuntatyön kehityksestä ja tilanteesta työpaikoille itselleen, poliittisille päättäjille ja kuntalaisille. Tavoitteena on rakentaa yhteistä kuvaa muutoksesta hyödynnettäväksi kunta-alan työmarkkina- ja kehittämistoiminnassa.

Työn murroksen seurannasta vastaavat KT Kuntatyöntajat ja kunta-alan pääsopijajärjestöt. Seuranta on osa Kuntatyö2030-kokonaisuutta.

1. Peruskoulu muutoksessa

Hämeenlinna: Tuomelan koulun kaksivuotinen peruskorjaus on valmis. Sisäilmaongelmista kärsinyt koulu uudistui remontissa täysin. Koulussa yhdistyvät uudenlainen pedagogiikka ja nykyaikaiset oppimistilat.

Kullekin luokka-asteelle on varattu oma kerros. Joka kerroksessa on yksi suuri oppimistila, jota on helppo muunnella kotarakennelmilla. Pulpetteja ei ole, ne korvattiin pyörällisillä lokerikoilla, joita on helppo siirrellä paikasta toiseen.

- Tällaiset vaihtuvat kotarakennelmat ja tilojen muunneltavuus on ainutlaatuista Suomessa, mainitsee rehtori Arto Nykänen Hämeenlinnan kaupunkiutisissa
- Lapset ovat hyviä opettamaan toisiaan, jatkui esittely Tuomelan koulussa. Istuimme siellä sukkasillaan ullakkoportaikosta muodostetussa opiskelutilassa. Tällaista nykyajan koulutyö on? Taitaa olla aika erilaista kuin silloin omana kouluajanani, kun kaikki puhuivat suomea ja istuivat luokassa hiljaa paikallaan. Nyt yhtenäinen ryhmä on kadonnut, on erilaisia oppilaita ja digiloikka on jo pitkällä.

Suomalainen peruskoulu on niittänyt useina vuosina mainetta kansainvälisissä PISA-tutkimuksissa, joissa mitataan muun muassa 15-vuotiaiden lukutaitoa, matematiikan osaamista ja luonnontieteiden osaamista. Luonnontieteiden osaamisessa suomalaisnuoret sijoittuivat ykkössijalle maailmassa vuonna 2006 ja vuonna 2018 sijalle kuusi. Viime vuosikymmenellä suomalaisten pisa-pisteet ovat laskeneet. Lukutaidossa suomalaisnuorten sijoitus vuonna 2018 oli silti seitsemäs, taloustieteissä toinen ja matematiikassa kuudestoista.

Suomalaiset opettajat tunnetaan maailman parhaina ja toivottavaa on, että opettajan työ ja koulutus jatkossakin kiinnostavat monia. Mutta mikä tekee opettajasta hyvän? Yksi tunnuspiirre on autonomia: Taitava opettaja tekee päätöksiä oman ajattelunsa ja ammattietiikkansa pohjalta kirjoittaa professori Hannu Heikkinen.

- Tarvitaan lapsen kohtaamista ja näkyväksi tulemistä, siinä määrin, missä hän tarvitsee ja haluaa. Toiset viihtyvät ilman opettajaakin. Vahvuuksien ja kykyjen varaan rakentamista. Hyvinvointia ja kasvatusta.

2. Koko ikäluokka peruskoulussa

Peruskoulua kävi 566 600 oppilasta vuonna 2020 (Tilastokeskus). Peruskouluun kuuluvat luokat 1–9, ja se on tarkoitettu koko ikäluokalle. Peruskoulua käy kansakunnan koko kirjo ja tulevaisuus.

Kuuden ensimmäisen vuoden aikana opetusta antaa tyypillisesti luokanopettaja, joka opettaa kaikkia tai useimpia aineita. Kolmen ylimmän luokan opetus on pääosin aineenopetusta, jolloin eri oppiaineita opettavat asianomaisten aineiden opettajat. Opetushallituksen mukaan valtaosa (96 %) koululaisista käy kunnallista koulua.

Tavallisia tehtävänimikkeitä peruskoulussa ovat luokanopettajan lisäksi erityisopettaja, peruskoulun lehtori, koulunkäynninohjaaja (koulunkäyntiavustaja), tuntiopettaja ja erityisluokanopettaja ja rehtori.

3. Korona-ajan kokemuksia peruskouluissa

- Kansainvälisesti verrattuna suomalaiset peruskoulut selviytyivät korona-ajan poikkeusoloista hyvin: Opetusta ei missään vaiheessa katkaistu vaan jatkettiin poikkeusjärjestelyin ja etäyhteyksin.
- Kunnissa otettiin iso digiloikka, ja hämmästyttävän hyvin siitä selvitettiin. Etäopetukseen piti hypätä niin nopeasti, että aluksi jokaisen opettajan piti luoda itse kaikki, miten aikoo etänä opettaa. Lyhyessä ajassa opittiin paljon. Myös oppilaiden IT -taidot ottivat harppauksen eteenpäin.
- Julkisen alan työhyvinvointitutkimuksessa 81 prosenttia sivistysammattialan henkilöstöstä arvioi oman työyhteisön selviytyneen hyvin koronakriisin aikana.
- Etäopetus otettiin maaliskuussa 2020 hyvin haltuun, se oli uutta myös oppilaille ja siten aika mukavaa. Myöhemmin, kun etäkoulua jatkettiin, osa oppilaista suoriutui huonommin. Muutenkin toisilla oppilailla etäkoulu sujui hyvin, joillekin se sopi huonommin. Oppilaiden osallistumista etätunneille oli vaikea valvoa. Joku saattoi olla "läsnä", vaikka pelasi omia pelejään. Opetuksen käytännön toteutukset vaihtelivat.
- Kun takana keväällä 2020 oli noin kuukausi etäopetusta, opetusalan ammattijärjestö OAJ:n kyselyssä 68 prosenttia peruskoulun opettajista arvioi poikkeusjärjestelyjen toimivan kokonaisuutena hyvin ja 2 prosenttia heikosti. Poikkeusjärjestelyt lisäsivät reilusti liki kaikkien opettajien työhön käyttämää aikaa. Työmäärä kasvattivat lisääntynyt suunnittelu, uusien välineiden käytön nopea opetteleminen, yksittäisille oppijoille annettavan kirjallisen palautteen määrän kasvu sekä valtava viestinnän määrä niin oppijoiden kuin vanhempienkin kanssa.
- Peruskoulujen oppilaat opiskelivat 18.3.–13.5.2020 etäopetuksessa. Espoossa oppilaat arvioivat etäopetuksen sujumisen keskimäärin 7,9:ksi ja huoltajat 8,1:ksi asteikolla 0: erittäin huonosti – 10: erittäin hyvin.
- Jotkut kunnat lomauttivat koulunkäynninohjaajansa, toisissa kunnissa ohjaajat saattoivat olla yhden tukea tarvitsevan oppilaan kanssa jopa 5-6 tuntia päivässä.
- Neuvottelut, kokoukset, infotilaisuudet jne. saivat aivan uuden etämuodon, jossa oli erittäin paljon hyvää. Kokouksiin saattoi osallistua kotoa käsin ja ne olivat napakampia.

Tiedonvaihto kollegoiden kesken lisääntyi. Vanhempien kanssa tapasimme Teamsin ja Google meetin avulla matalammalla kynnyksellä.

- Työpäivän aikaiset siirtymiset ja matkustamiset jäivät pois, mikä säästi paljon työaika. Useampi seurantakyselyyn vastannut toivoi, että jatkossa toisella paikkakunnalla pidettäviin kokouksiin voisi pääsääntöisesti osallistua etäyhteyksin.
- Maskeja piti pitää. Ei olisi saanut ruokailla lähekkäin eikä oleskella opettajanhuoneessa. Meillä oppilaat haettiin välitunnilta pihasta karjumalla luokan nimeä ulkoportaalla, jolloin oppilaat ahtautuivat vellovan massan läpi sisään. Oppitunnin alusta meni 10 minuuttia käsipesuun ja maskien jakamiseen. Etäkoulun aikana käytimme Chromebookia ja Classroomia, mutta niitä oli käytetty jo ennen koronaa muutaman vuoden ajan.
- Pidän itse melko tarkkaa kirjaa tehdyistä työtunneista ja etäopetusaikana työmääräni kasvoi 25–30 %. Se johtui siitä, että koulun digitaaliset oppimateriaalit olivat huonolaatuisia tai niitä ei ollut lainkaan, minkä vuoksi opettajan oli tehtävä omaa digitaalista materiaalia.
- Meillä koneita oli vielä liian vähän, ja oli vanhoja laitteita sekä tökkivä netti. Siitä olen onnellinen ja kiitollinen, että ollaan hengissä ja on saatu hienoja tietoja ja taitoja. Opetussuunnitelma on kirkastunut, kun on joutunut itse kovasti pohtimaan, mikä on opettavan aineksen "ydinluu".
- OAJ:n kyselyssä kesällä 2020 kolme neljäsosaa perusopetuksen opettajista arvioi, että etäopetuksessa joudutaan tinkimään opetussuunnitelman tavoitteista, sisällöistä ja työtavoista.
- Etätyöt ovat sujuneet itselläni keskimäärin ok, pudonneita oppilaita ei ole juurikaan. Etäopetus on ollut antoisaa, koska olen saanut tehdä tärkeimpiä töitani eli oppilaiden kuuntelemista ja opettamista. Turhat töihin liitetyt säläasiat ja työtilojen vähyys eivät kantaudu etäopetukseen. Osa kollegoista hyödyntää vain vähän teknologian mahdollisuuksia. Itselläni on käytössä Teams ja videoyhteys, simulaatiot, opetusvideot, tutkimustehtävät ja H5P-nettitehtävät (palaute ja pisteet automaattisesti vastaajalle).
- Opetan pieniä, joten korona ei ole paljoa muuttanut arkeamme oman luokan sisällä. Kanssakäyminen muiden luokkien ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa on jäänyt kokonaan pois.
- Luokassa on käytössä uusia loruja, kuten "Muista maski, muista maski..." (kun ope unohtaa laittaa maskin ennen luokkaan saapumista).
- Lapset ja perheet alkoivat arvostaa koulua kaikella tapaa entistä enemmän: yhdessäolo, aikuisen ja kaverinnälkä, kouluruoka, opetus ja jaetut hyvät hetket.

4. Mikä on muuttanut työtä peruskouluissa?

- Uudet perusopetuksen opetussuunnitelmat, jotka otettiin käyttöön syksyllä 2016 (vuosiluokilla 7–9 vuosina 2017–2019). Niillä on pyritty vaikuttamaan toimintakulttuuriin, toimintatapoihin ja esimerkiksi lisäämään monialaisia oppimiskokonaisuuksia.
- Somen käyttö on lisääntynyt valtavasti. Välillä oppilaat tuntuvat kuin elävän eri maailmassa kuin aikuiset. Verkkopelaaminen ja sosiaalinen media kilpailevat nuorten huomiosta opiskelun ja opetuksen kanssa.
- Lasten ja nuorten määrä on pienentynyt monilla paikkakunnilla. Taustalla on muuttoliike, syntyvyyden lasku 2010-luvulla ja väestön ikärakenteen muutos. Tilastokeskuksen väestöennusteessa peruskouluikäisten (7–15-vuotiaiden) määrä pienenee 425 000:een vuonna 2014, kun se 2020 oli 567 000. Ratkaisuja sinne, missä koululaisten määrä on pienentynyt, on haettu muun muassa lakkauttamalla ja yhdistämällä kouluja, yhteistyöstä toisten kuntien kanssa, oppilaitosten välisestä yhteistyöstä, laaja-alaisten opettajien rekrytoinnista, yhteisviroista ja vuosiluokkien yhdistämisestä. Kunnat ja koulut ovat oppilasmäärien kehityksen ja etäisyyksien vuoksi hyvin erilaisessa tilanteessa.
- Opetushallituksen selvityksessä peruskoulujen määrän arvioitiin laskevan vuoteen 2040 mennessä nykyisestä 2 300:sta jopa tuhannella koululla. Tällöin peruskoulujen keskimääräinen koko nousisi 336 oppilaaseen. Vaikka peruskoulujen keskimääräinen koko säilyisi nykyisessä

236 oppilaassa, laskisi koulujen määrä viidellä sadalla. Elokuussa 2020 julkaistu arvio perustuu väestöennusteisiin.

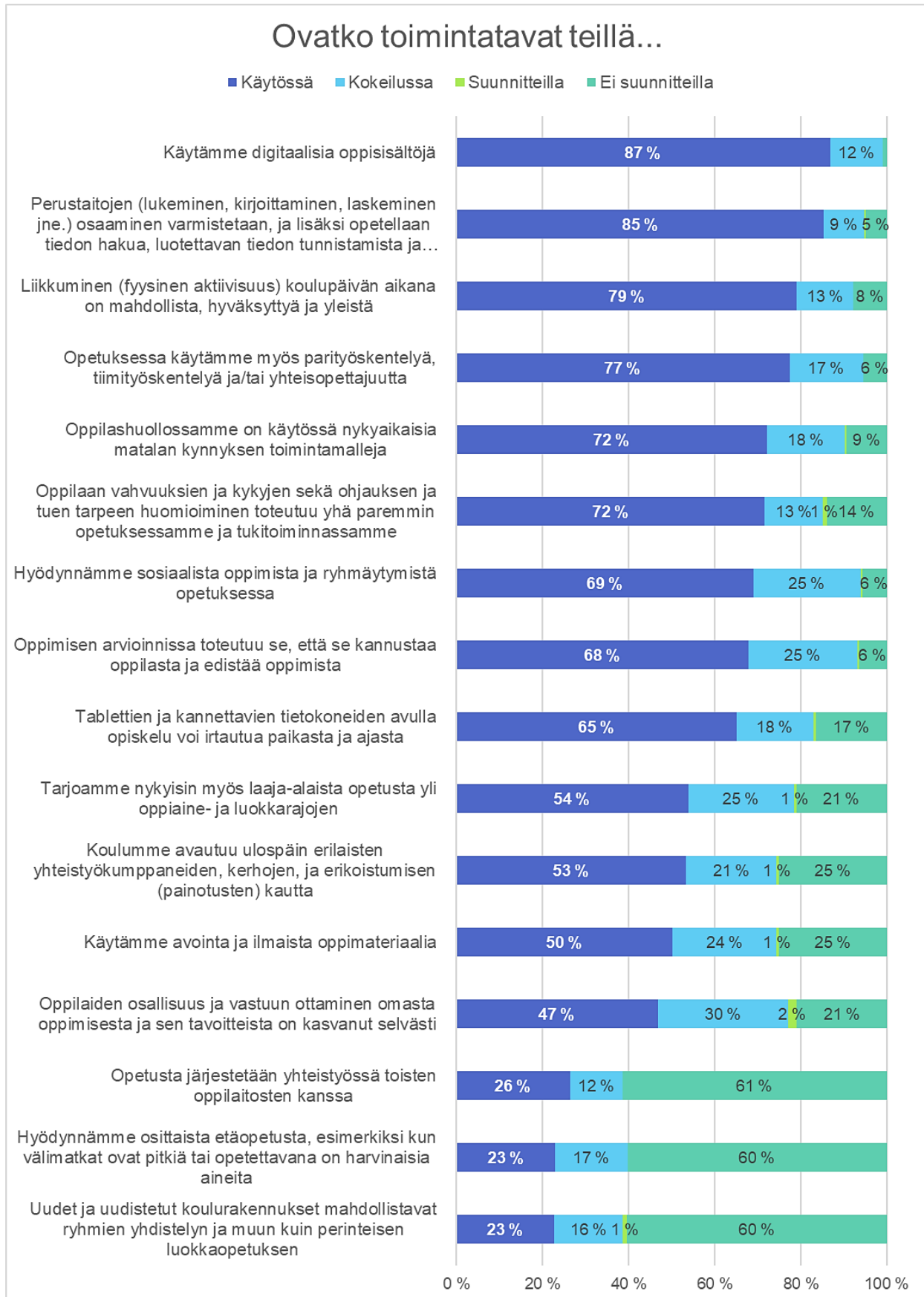
- Muuta kuin suomea ja ruotsia äidinkielenä puhuvien oppilaiden määrä on kasvanut voimakkaasti esimerkiksi suurissa kaupungeissa.
- Tukea tarvitsevaa lasta ei enää eroteta toiseen kouluun eikä mielellään edes toiseen luokkaan vaan hän opiskelee muiden kanssa. Erityiskouluissa kokonaan opetusta saavien osuus on pienentynyt.
- Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2019 peruskoulun oppilaista 20 prosenttia sai tehostettua tai erityistä tukea. Määrä on kasvanut sen jälkeen, kun lainsäädäntöä tuen osalta uudistettiin vuonna 2011. Tuen käytännön järjestelyt vaihtelevat eri kunnissa. PISA-tutkimuksessa heikkojen lukijoiden määrä lisääntyi vuosina 2009–2018 noin viisi prosenttiyksikköä.
- Joustavat opetusryhmä- ja tilaratkaisut ovat yleistyneet. Ne kytkeytyvät yhteisopettajuuteen ja esimerkiksi koulurakennusten uudistamiseen. Pari- ja tiimiopettajuus voivat tuoda syvyyttä ja laajuutta opetustyöhön. Ne antavat myös mahdollisuuden jakaa työtä opettajien kesken.
- Yhteisopettajuus voi tarkoittaa myös lähi- ja etäopettajan yhteistyötä, kun välimatkat ovat pitkiä. Kun yhteisopetuksen lisäksi huomioidaan myös esimerkiksi koulunkäynninohjaajat, yhä useammin opetustilanteessa on läsnä useampia aikuisia.
- Omaan ja oppilaiden hyvinvointiin on meillä kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota. Luokanopettajan työtä tehdään työparin kanssa, luokat on yhdistetty, opettajia on kaksi. Työaikakokeilu aloitettiin ja työtunnit lasketaan. Opettajan työssä olen ollut noin 30 vuotta, kaiken kaikkiaan mielestäni luokanopettajan työ on kehittynyt parempaan suuntaan: rakenteet, työtavat, yhteistyö.
- Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön määrä, kuten arviointikeskustelut ja Wilma-viestintä, on lisääntynyt.
- Saatavilla olevan tiedon määrän valtava kasvu on muuttanut sekä opetustavoitteita että opettajan roolia. Peruskoulussa luodaan pohja sivistykselle ja elinikäiselle oppimiselle.
- Digitaalisten oppimisympäristöjen ja oppisisältöjen hyödyntäminen, joita korona-aika etäkouluineen vauhditti. Sen sijaan etäopetuksen käyttö peruskoulussa vaatisi perusopetuslain pysyvää muuttamista. Koronaepidemian aikana sen mahdollisti väliaikainen lainmuutos. Yksi tapa seurata opetusta esimerkiksi karanteenin aikana oli oppituntien striimaaminen kameran avulla.
- Uudet opetusmenetelmät ja tavat oppia. Esimerkiksi yli oppiainerajojen toteutettava monialainen opetus ja opetuksen elävöittäminen toiminnallisilla menetelmillä, liikkumalla, kokeilemalla ja paikan päällä vieraillemalla.

Toisten kuntien ja koulujen hyvät esimerkit, kuten

- [Espoon kaupungin yhteistyö koulujen ja yritysten kesken](#)
- [Vesalan peruskoulun harrastus- ja kerhotoiminta Helsingin kaupungissa podcast](#)
- [Hollolan kunta vastuu ja osallisuuskasvatus](#) ja [Salpakankaan koulun huoltajat mukaan -viikko](#)
- [Kierrätyksen tehostaminen Hämeenkyrön kouluissa](#) ja [yläkoulun digituutorit](#)
- [Jyväskylän kaupungin ohjeet, pedagogiset ratkaisut ja vinkit etäopetukseen](#) ja [kokemuksia etäopetuksesta](#)
- [Järvenpään kaupungin voimaannuttava valokuvaus](#)
- [Lapset luontoon ja liikkumaan Kangasalan kunnassa](#)
- [Liikunnan edistämien Kontionlahden Kylmäojan koululla](#)
- [Lappeenrannan kaupungin lukutaidon parantaminen](#)
- [Rantakylän yhtenäiskoulussa Mikkelissä erityisopetusta etänä](#)
- [Hintan koulun muotoilun ja makerspace-tila Oulussa](#), Oulun kaupungin arvioinnin ABC alaluokille ja yläluokille, [Steam in Oulu opintopolut](#)

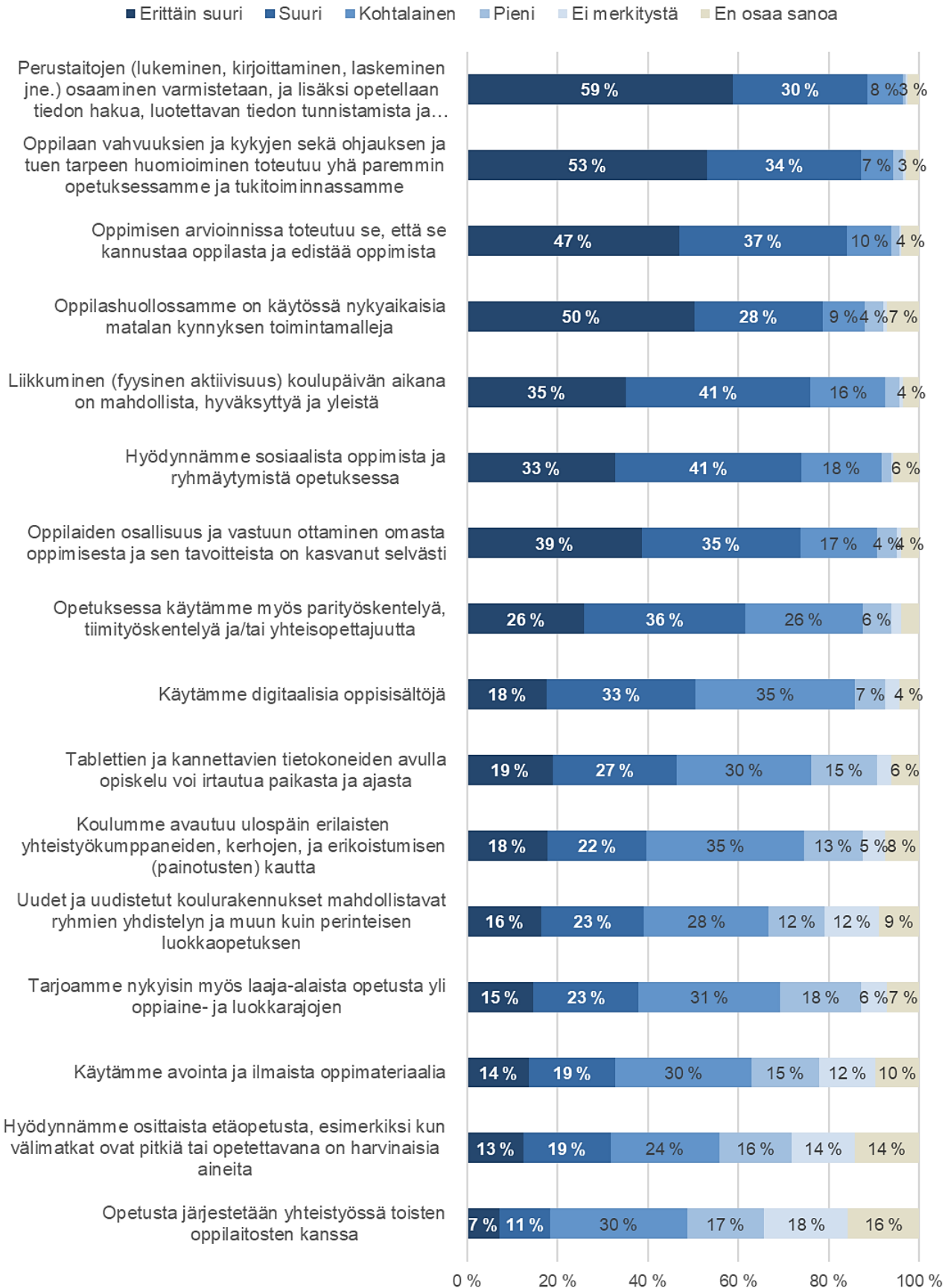
- [Riihimäen kaupungin robotiikkaa taaperosta tohtoriksi](#)
- [Tampereen kaupungin tiimikoulu](#)
- [Vantaan kaupungin uusi yhtenäiskoulu ja maahanmuuttajaäitien koulutuspolku](#)
- [Positiivinen palaute Könönpellon koulussa Varkauden kaupungissa](#)
- [Tukea ja työvälineitä verkko-oppimiseen ja eri koulujen esimerkkejä](#)

5. Esimerkkejä ja arvioita uudenlaisista toimintatavoista

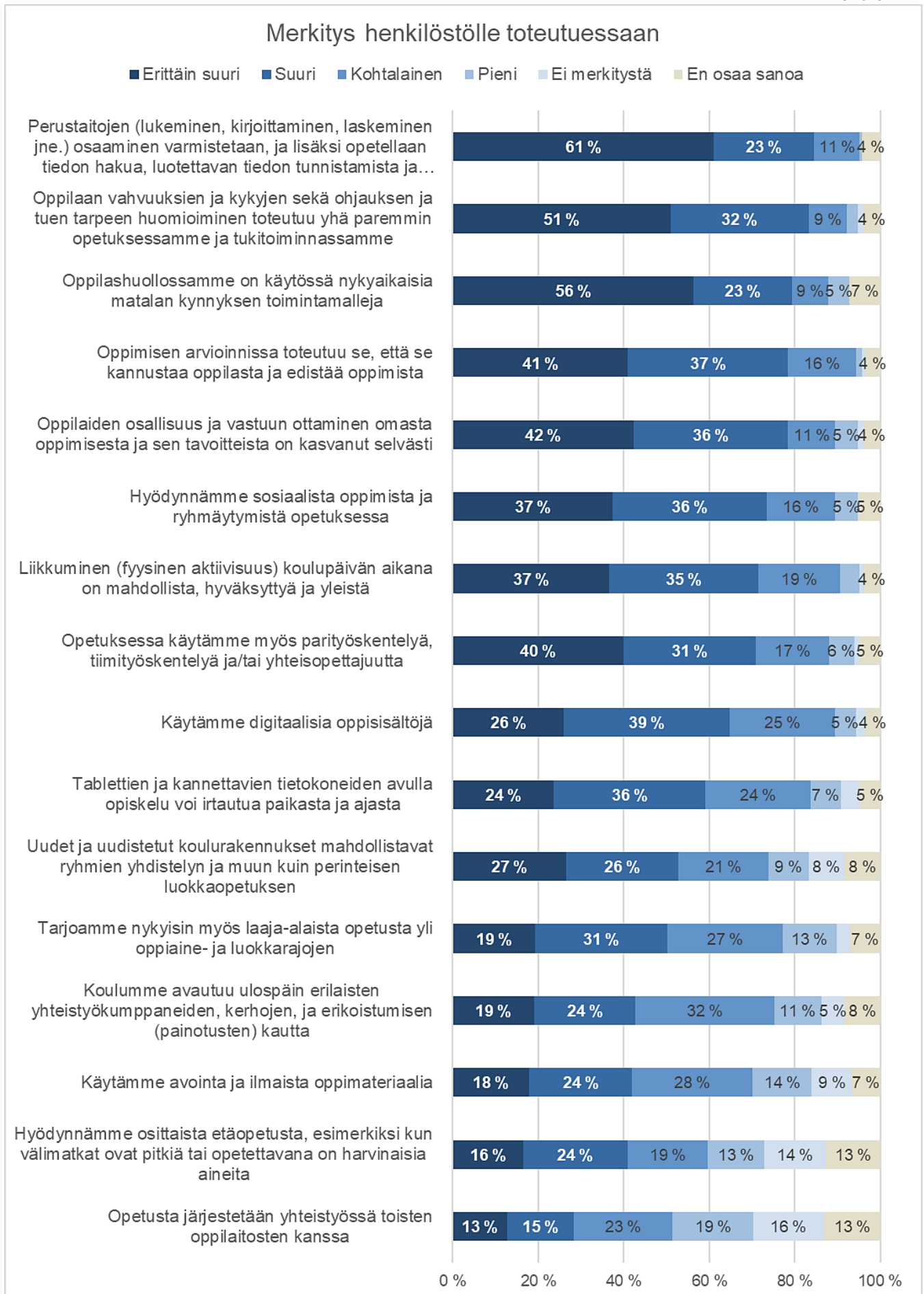

Kuva 1. Ovatko nämä toimintatavat teillä käytössä, kokeiltavana tai suunnitteilla? Vuoden 2019 tuloksiin verrattuna merkittävästi yleistyneitä olivat parityöskentely ja yhteisopettajuus (+22 prosenttiyksikköä), tablettien tai kannettavien tietokoneiden käyttö (+23 prosenttiyksikköä) ja oppilashuollon matalan kynnyksen toimintamallit (+22 prosenttiyksikköä).

Merkitys asiakkaalle ja kuntalaiselle toteutuessaan

Kuva 2. Asiantuntija-arvioiden mukaan uudenlaisilla toimintatavoilla on toteutuessaan suuri merkitys kansalaisille.

Kuva 3. Uudenlaisten toimintatapojen merkitys henkilöstölle on tyypillisesti suuri tai erittäin suuri.

6. Nousevia ammatteja ja osaamistarpeita

- Resurssiopettajat ovat työyhteisössäni melko uusi ja erittäin kannatettava muutos. Apua saadaan nopeasti sinne, missä sitä tarvitaan.
- Laaja-alaiset opettajat, joilla on useampia kelpoisuuksia.
- Tutor-opettajat
- Erityisopettajat
- Koulunkäynninohjaajat
- Lähihoitajat, joiden osaamisalana on esimerkiksi lasten ja nuorten kasvatusta ja hoito, mielenterveys- ja päihdetyö tai vammaistyö. Perusopetuksessa on myös yhä enemmän oppilaita, jotka tarvitsevat lääkehoitoa koulupäivän aikana.
- Hyvän vuorovaikutuksen osaaminen kasvokkain ja digitaalisesti (Wilma)
 - Miten kohdataan työssä erilaiset ja eri-ikäiset lapset ja nuoret
 - Miten kohdataan huoltajat
 - Miten kohdataan eri kulttuuri- ja kieliryhmiä
 - Miten rakennetaan hyvää vuorovaikutusta työyhteisössä ja kumppanien kanssa
- Yläkouluilla tarvitaan koulutsempareita ja koulumentoreita kuuntelemaan oppilaita ja kannustamaan eteenpäin koulunkäynnissä.
- Digitaaliset, kehittämis- ja rohkeus kokeilla
- Oman työn hallinta: tavoitteet, vastuut, ajankäyttö, itseohjautuvuus

7. Miten työnmurrosta peruskouluissa kannattaa seurata?

- Seuraamalla ja kehittämällä alan tilastointia, tutkimusta ja kehitystekojen näkyväksi tekemistä (Tekojen tori)
- Jatkamalla alan asiantuntijoiden ja kehittäjien tapaamisia
- Hyödyntämällä olemassa olevia rehtoreiden ja opettajien verkostoja ja ryhmiä
- Seuraamalla oppimistulosten kehitystä sekä lasten ja nuorten hyvinvointia (sekä koulun osuutta siinä)
- Seuraamalla erityisopetuksen eri portailla olevien osuutta sekä annettavien tukitoimien toteutumaa

8. Mitä on tarpeen tehdä, jotta kunta-ala onnistuu työn murroksessa?

- Tarvitaan riittävä henkilöstö, hyvähenkinen johtamiskulttuuri ja työntekijöistä huolehtimista. Työyhteisöjen hyvä henki on keskeisin asia ja sitä edistetään hyvällä johtamisella.
- Kunnan pitäisi panostaa koulutukseen. Omassa kunnassani määrärahat vain pienenevät vuosi vuodelta ja tilat huononevat. Oppilaat ovat kuitenkin ainutkertaisia.
- Tehdään enemmän yhteistyötä toisten kuntien ja oppilaitosten kanssa. Hyödynnetään myös etäyhteyksiä esimerkiksi harvinaisten kielten opetuksessa.
- Myös johtamista pitäisi voida hallinnollisesti yhdistää, esimerkiksi kun varhaiskasvatusta, esiopetusta ja peruskoulu toimivat yhdessä.
- Perusopetuksessa tärkeää on erilaisten taitojen oppiminen tulevaisuutta varten, kipinä osaamisen kehittämisestä kytetään ja hyvä asenne elämään.
- Panostetaan enemmän kieli- ja kulttuuriryhmien lapsiin, jotta kotoutuminen onnistuu.
- Annetaan kouluille työrauha. Ei liian isoja mullistuksia, kiitos!
- Kaipaisin muutakin kehittämistä kuin opetussuunnitelmien uudistamista. Pitäisi perehtyä oppilaiden osaamiseen ja jatko-opinnoista selviytymiseen niiden osalta, joilla on paljon erityistuen tarpeita ja haasteita sosiaalisissa taidoissa.
- Pelilliset opetusohjelmat voivat tarjota oppilaalle välittömän palautteen ja helpottaa oppimisen etenemisen seuranta.

- Oppilailta pitää voida vaatia asioita oman ikänsä mukaisesti niin opiskelussa kuin käytöksessäkään. Muuten meillä on kohta Suomessa aikuisia, jotka pahoittavat mielensä kaikesta, joilta ei voi vaatia työelämässä mitään ja jotka eivät osaa edes perustaitoja, kuten lukea.
- Oppilashuollon resursseihin pitää panostaa juuri nyt, kun korona-aika on lisännyt osan koululaisista pahoinvointia. Kouluikäisten mahdollisuus saada kuraattorin ja psykologien palveluita pitää turvata.
- Otetaan lasten ja nuorten hätä tosissaan. Me tehdään aivan kaikkemme täällä, mutta olemme opettajia, emme lääkäreitä tai hoitajia.
- Otetaan käyttöön läksytutorit tai läksyryhmät kannustamaan eteenpäin opiskelussa.
- Selkiytetään arvioinnin eri tehtävät: Oppilaan osaamista suhteessa tavoitteisiin arvioidaan selkeillä kriteereillä. Opetukseen kuuluu lisäksi oppilaiden kannustaminen, jatkuvan palautteen antaminen ja itsearviointi.
- Mahdollistetaan sijaisjärjestelyin henkilöstön osallistuminen koulutuksiin.

9. Mitä tai miten tekemällä epäonnistumisen riski kasvaa?

- Nähdään opetustoimi vain kulueränä, josta on vuosi vuodelta mahdollista leikata. Miten silloin kasvatetaan tulevaisuuden tekijöitä ja toimijoita?
- Unohdetaan uudistuksissa tutkimustiedot lasten kehityksestä, lasten ja nuorten erilaisista tavoista oppia, oppimisen hyvistä edellytyksistä ja tehokkaista oppimistavoista.
- Laiminlyödään kieli- ja kulttuuriryhmien oppilaiden kotoutuminen ja perheiden tukeminen.
- Helpotetaan oppiaineita, ymmärretään oppilaita loputtomasti ja ei vaadita heiltä mitään, ettei tule paha mieli.
- Laiminlyödään työntekijöiden hyvinvoinnista huolehtiminen. Se olisi paha virhe, koska kouluissa he ovat jatkuvasti kovan paineen alla.
- Ei kuunnella henkilöstöä tai kuunnellaan vain näennäisesti.
- Laiminlyödään kiinteistöjen ja ulkoalueiden ennakoiva huolto ja hoito. Annetaan koulurakennuksien ränsistyä tai sisäilmaongelmien kasvaa.
- Pienennetään perusrahoitusta ja korvataan se hankerahoituksella. Näin perusopetuksesta katoaa pysyvyys ja jatkuvuus, mikä on suoraan oppilaiden etujen vastaista.
- Ei välitetä siitä, että osa oppijoista on vastahakoisia oppimaan mitään, koska ovat murrosiässä. Mallioppiminen voi toimia koululuokassa väärään suuntaan.
- Ei välitetä siitä, että pojat selviytyvät keskimäärin tyttöjä heikommin peruskoulussa.
- Suhtaudutaan välinpitämättömästi väkivaltaan ja sen uhkaan kouluissa ja koulutyössä.
- Ei tarjota lainkaan tukitoimia lapsille, perheille ja koululle, tai niistä päättäminen kestää liian kauan.
- Ei panosteta perusrahoitukseen.

10. Anna palautetta tästä kuvauksesta ja kerro, miten saisimme siitä paremman

Anna palautetta kuvauksesta ja kerro, miten saisimme siitä paremman. Me kunta-alan työmarkkinaosapuolet arvostamme saamaamme palautetta ja otamme sen huomioon, kun kuvausta seuraavan kerran päivitetään. Palautetta ja parannusehdotuksia voi antaa [tämän linkin kautta](#) ja valitsemalla aiheeksi Maailman paras peruskoulu. Palautelinkki löytyy myös KT:n työn murros -sivustolta, johon kuvaukset eri aiheista on koottu.

11. Kaaviokuvien taulukot

Taulukko 1. Toimintatapojen arviointi.

Ovatko toimintatavat teillä...	Käytössä	Kokeilussa	Suunnitteilla	Ei suunnitteilla
Käytämme digitaalisia oppisisältöjä	87 %	12 %	0 %	1 %
Perustaitojen (lukeminen, kirjoittaminen, laskeminen jne.) osaaminen varmistetaan, ja lisäksi opetellaan tiedon hakua, luotettavan tiedon tunnistamista ja kansalaisen digitaitoja	85 %	9 %	0 %	5 %
Liikkuminen (fyysinen aktiivisuus) koulupäivän aikana on mahdollista, hyväksytyä ja yleistä	79 %	13 %	0 %	8 %
Opetuksessa käytämme myös parityöskentelyä, tiimityöskentelyä ja/tai yhteisopettajuutta	77 %	17 %	0 %	6 %
Oppilashuollossamme on käytössä nykyaikaisia matalan kynnyksen toimintamalleja	72 %	18 %	1 %	9 %
Oppilaan vahvuuksien ja kykyjen sekä ohjauksen ja tuen tarpeen huomioiminen toteutuu yhä paremmin opetuksessamme ja tukitoiminnassamme	72 %	13 %	1 %	14 %
Hyödynnämme sosiaalista oppimista ja ryhmäytymistä opetuksessa	69 %	25 %	0 %	6 %
Oppimisen arvioinnissa toteutuu se, että se kannustaa oppilasta ja edistää oppimista	68 %	25 %	0 %	6 %
Tablettien ja kannettavien tietokoneiden avulla opiskelu voi irtautua paikasta ja ajasta	65 %	18 %	0 %	17 %
Tarjoamme nykyisin myös laaja-alaista opetusta yli oppiaine- ja luokkarajojen	54 %	25 %	1 %	21 %
Koulumme avautuu ulospäin erilaisten yhteistyökumppaneiden, kerhojen, ja erikoistumisen (painotusten) kautta	53 %	21 %	1 %	25 %
Käytämme avointa ja ilmaista oppimateriaalia	50 %	24 %	1 %	25 %
Oppilaiden osallisuus ja vastuun ottaminen omasta oppimisesta ja sen tavoitteista on kasvanut selvästi	47 %	30 %	2 %	21 %
Opetusta järjestetään yhteistyössä toisten oppilaitosten kanssa	26 %	12 %	0 %	61 %
Hyödynnämme osittaista etäopetusta, esimerkiksi kun välimatkat ovat pitkiä tai opetettavana on harvinaisia aineita	23 %	17 %	0 %	60 %
Uudet ja uudistetut koulurakennukset mahdollistavat	23 %	16 %	1 %	60 %

ryhmien yhdistelyn ja muun kuin perinteisen luokkaopetuksen				
---	--	--	--	--

Taulukko 2. Merkitys asiakkaalle ja kuntalaiselle toteutuessaan.

	Erittäin suuri	Suuri	Kohtalainen	Pieni	Ei merkitystä	En osaa sanoa
Perustaitojen (lukeminen, kirjoittaminen, laskeminen jne.) osaaminen varmistetaan, ja lisäksi opetellaan tiedon hakua, luotettavan tiedon tunnistamista ja kansalaisen digitaitoja	59 %	30 %	8 %	0 %	0 %	3 %
Oppilaan vahvuuksien ja kykyjen sekä ohjauksen ja tuen tarpeen huomioiminen toteutuu yhä paremmin opetuksessamme ja tukitoiminnassamme	53 %	34 %	7 %	2 %	0 %	3 %
Oppimisen arvioinnissa toteutuu se, että se kannustaa oppilasta ja edistää oppimista	47 %	37 %	10 %	2 %	0 %	4 %
Oppilashuollossamme on käytössä nykyaikaisia matalan kynnyksen toimintamalleja	50 %	28 %	9 %	4 %	1 %	7 %
Liikkuminen (fyysinen aktiivisuus) koulupäivän aikana on mahdollista, hyväksyttyä ja yleistä	35 %	41 %	16 %	3 %	1 %	4 %
Hyödynnämme sosiaalista oppimista ja ryhmäytymistä opetuksessa	33 %	41 %	18 %	2 %	0 %	6 %
Oppilaiden osallisuus ja vastuun ottaminen omasta oppimisesta ja sen tavoitteista on kasvanut selvästi	39 %	35 %	17 %	4 %	1 %	4 %
Opetuksessa käytämme myös parityöskentelyä, tiimityöskentelyä ja/tai yhteisopettajuutta	26 %	36 %	26 %	6 %	2 %	4 %
Käytämme digitaalisia oppisisältöjä	18 %	33 %	35 %	7 %	3 %	4 %
Tablettien ja kannettavien tietokoneiden avulla opiskelu voi irtautua paikasta ja ajasta	19 %	27 %	30 %	15 %	3 %	6 %
Koulumme avautuu ulospäin erilaisten yhteistyökumppaneiden, kerhojen, ja erikoistumisen (painotusten) kautta	18 %	22 %	35 %	13 %	5 %	8 %
Uudet ja uudistetut koulurakennukset mahdollistavat ryhmien yhdistelyn ja muun kuin perinteisen luokkaopetuksen	16 %	23 %	28 %	12 %	12 %	9 %
Tarjoamme nykyisin myös laaja-alaista opetusta yli oppiaine- ja luokkarajojen	15 %	23 %	31 %	18 %	6 %	7 %
Käytämme avointa ja ilmaista oppimateriaalia	14 %	19 %	30 %	15 %	12 %	10 %

Hyödynnämme osittaista etäopetusta, esimerkiksi kun välimatkat ovat pitkiä tai opetettavana on harvinaisia aineita	13 %	19 %	24 %	16 %	14 %	14 %
Opetusta järjestetään yhteistyössä toisten oppilaitosten kanssa	7 %	11 %	30 %	17 %	18 %	16 %

Taulukko 3. Merkitys henkilöstölle toteutuessaan.

	Erittäin suuri	Suuri	Kohtalainen	Pieni	Ei merkitystä	En osaa sanoa
Perustaitojen (lukeminen, kirjoittaminen, laskeminen jne.) osaaminen varmistetaan, ja lisäksi opetellaan tiedon hakua, luotettavan tiedon tunnistamista ja kansalaisen digitaitoja	61 %	23 %	11 %	0 %	0 %	4 %
Oppilaan vahvuuksien ja kykyjen sekä ohjauksen ja tuen tarpeen huomioiminen toteutuu yhä paremmin opetuksessamme ja tukitoiminnassamme	51 %	32 %	9 %	3 %	1 %	4 %
Oppilashuollossamme on käytössä nykyaikaisia matalan kynnyksen toimintamalleja	56 %	23 %	9 %	5 %	0 %	7 %
Oppimisen arvioinnissa toteutuu se, että se kannustaa oppilasta ja edistää oppimista	41 %	37 %	16 %	1 %	1 %	4 %
Oppilaiden osallisuus ja vastuun ottaminen omasta oppimisesta ja sen tavoitteista on kasvanut selvästi	42 %	36 %	11 %	5 %	1 %	4 %
Hyödynnämme sosiaalista oppimista ja ryhmäytymistä opetuksessa	37 %	36 %	16 %	5 %	0 %	5 %
Liikkuminen (fyysinen aktiivisuus) koulupäivän aikana on mahdollista, hyväksyttyä ja yleistä	37 %	35 %	19 %	4 %	1 %	4 %
Opetuksessa käytämme myös parityöskentelyä, tiimityöskentelyä ja/tai yhteisopettajuutta	40 %	31 %	17 %	6 %	1 %	5 %
Käytämme digitaalisia oppisisältöjä	26 %	39 %	25 %	5 %	2 %	4 %
Tablettien ja kannettavien tietokoneiden avulla opiskelu voi irtautua paikasta ja ajasta	24 %	36 %	24 %	7 %	4 %	5 %
Uudet ja uudistetut koulurakennukset mahdollistavat ryhmien yhdistelyn ja muun kuin perinteisen luokkaopetuksen	27 %	26 %	21 %	9 %	8 %	8 %

Tarjoamme nykyisin myös laaja-alaista opetusta yli oppiaine- ja luokkarajojen	19 %	31 %	27 %	13 %	3 %	7 %
Koulumme avautuu ulospäin erilaisten yhteistyökumppaneiden, kerhojen, ja erikoistumisen (painotusten) kautta	19 %	24 %	32 %	11 %	5 %	8 %
Käytämme avointa ja ilmaista oppimateriaalia	18 %	24 %	28 %	14 %	9 %	7 %
Hyödynnämme osittaista etäopetusta, esimerkiksi kun välimatkat ovat pitkiä tai opetettavana on harvinaisia aineita	16 %	24 %	19 %	13 %	14 %	13 %
Opetusta järjestetään yhteistyössä toisten oppilaitosten kanssa	13 %	15 %	23 %	19 %	16 %	13 %